

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

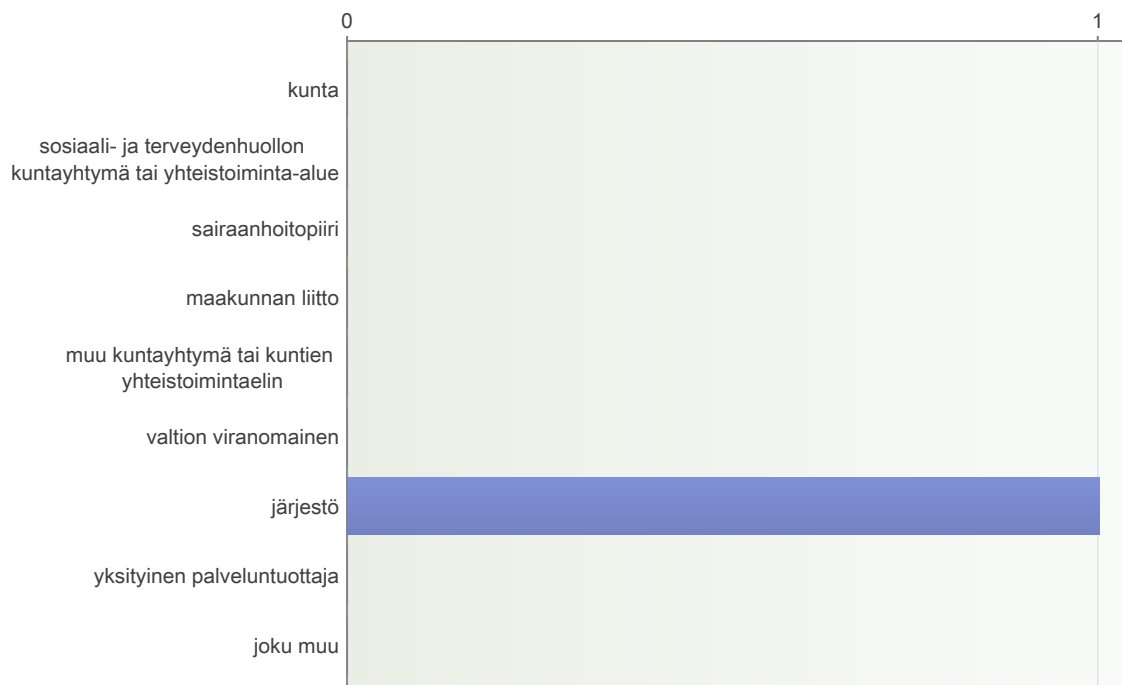
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, STHL ry	Aija Saarinen	Leila Lehtomäki, leila.lehtomaki@terveydenhoitajaliitto.fi, 0505226941	15.12.2017	

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Ei vastauksia.

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry/ EPT - verkoston lausunnoissa.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Ei vastauksia.

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry/ EPT - verkoston lausunnoissa.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Ei vastauksia.

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Ei vastauksia.

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Ei vastauksia.

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Ei vastauksia.

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT RY / EPT - verkoston lausunnoissa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Ei vastauksia.

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Ei vastauksia.

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Ei vastauksia.

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Ei vastauksia.

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Ei vastauksia.

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Ei vastauksia.

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Ei vastauksia.

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Ei vastauksia.

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Ei vastauksia.

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Ei vastauksia.

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveyspalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Ei vastauksia.

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Ei vastauksia.

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Otettu kantaa Akavan sekä EHYT ry / EPT - verkoston lausunnoissa.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sen lisäksi mitä Suomen Terveydenhoitajaliitto on tuonut esille Akavan sekä EHYT ry / EPT-verkoston verkoston lausuntojen yhteydessä, haluamme nostaa esille muutamia ennaltaehkäisevän työn kannalta merkittäviä asioita.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Suomen Terveydenhoitajaliitto on tyytyväinen, että lakiesityksessä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on valinnanvapauden ulkopuolella maakuntien liikelaitosten tehtävänä. Hyvin toimiva oppilashuolto edellyttää kuitenkin toimivien yhteistyömallien säilyttämistä ja edelleen kehittämistä, koska oppilashuollon kuraattorit ja psykologit tulevat jäämään uudistuksen myötä kuntien palvelukseen kouluterveydenhuollon siirtyessä maakuntiin.

Neurolatyö

Uuden valinnanvapauslakiesityksen mukaan neuvolapalvelut kuuluisivat maakunnan liikelaitoksessa annettaviin palveluihin ja sisältäisivät myös suun terveydenhuollon palvelut. Tätä pidämme Terveydenhoitajaliitossa erityisen hyvänä muutoksena verrattuna edelliseen lakiesitykseen. Tämä vahvistaisi lasten, nuorten ja perheiden palveluiden integraatiota ja palvelukokonaisuuden toteutumista. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa tärkeää on ennaltaehkäisy ja ongelmatilanteiden uhatessa varhain käynnistyvä tuki.

Lapsivaikutusten arvioinnissa on hyvin perusteltu, miksi neuvolapalveluiden tulisi kuulua maakunnan liikelaitoksessa annettaviin palveluihin. Järjestämislakiehdotuksen mukainen, sosiaali- ja terveystieteiden järjestämismallin kokoaminen maakuntiin parantaa mahdollisuuksia turvata lasten ja perheiden sosiaali- ja terveystieteiden saatavuus, laatu ja yhdenvertaisuus nykyistä paremmin. Lakiehdotuksen mukaisella palveluintegraatiolla maakunnan liikelaitoksessa voitaisiin saavuttaa hyötyä erityisesti silloin, kun lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat moniammatillisia palvelukokonaisuuksia, esimerkiksi silloin kun lapset tai nuoret ovat lastensuojelun asiakkaita.

Vaikutusarvioinnin mukaan lakiehdotus tarjoaisi hyvät mahdollisuudet esimerkiksi lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman mukaisen perhekeskusmallin toimeenpanoon. Perhekeskusmallin ydin muodostuu neuvolapalveluista ja neuvolatoiminnan näkökulmasta on tärkeää huomioida erityisesti ne hyvät kokemukset ja tutkimuksellinen näyttö, joita yhdistetystä äitiys- ja lastenneurolatyöstä maassamme on.

Huolta herättää kuitenkin se, että asiakasseteliä voidaan lakiesityksen mukaan käyttää myös neuvolapalveluissa maakunnan niin päättäessä. Tämä aiheuttaa hämmennystä ja vaatii täsmennystä mm. seuraavissa asioissa:

- millä kriteereillä asiakasseteli voidaan myöntää (esim. väliaikainen asuminen/työ toisella paikkakunnalla?)
- mitä palveluita asiakassetelillä voidaan saada (yksittäisiä neuvolakäyntejäkö vai yksittäisen asiakkaan kaikki neuvolatarkastukset vaiko yksittäisiä seulontatutkimuksia esim. raskauden ajan ultraäänitutkimus)

Tarvitaan ehdottomasti tarkempaa määrittelyä setelin käyttötarkoituksesta ja vaikutusarviointia niin asiakkaiden /perheiden kuin kustannusten näkökulmasta. Asiakassetelin yhteydessä tulee huomioida, miten se vaikuttaa lähipalveluiden saatavuuteen ja esim. perheiden mahdollisuuksiin saada tärkeäksi koettuja kotikäyntejä.

Erityisesti tulee huomioida, miten voidaan turvata asiakassuhteiden jatkuvuus, joka on keskeinen neuvolatyön laatu- ja vaikuttavuustekijä ja erityisen tärkeä syrjäytymisriskissä olevien asiakkaiden varhaisessa tunnistamisessa ja tukemisessa.

Ennaltaehkäisevien palveluiden ja henkilöstön osalta palvelutuottajan valinta kuuden kuukauden välein ei ole tarkoituksenmukainen eikä toimiva ratkaisu. Ennaltaehkäisevät palvelut edellyttävät pidempään turvattua asiakassuhdetta, jotta palveluilla olisi vaikuttavuutta. Samoin myös henkilöstötarpeen arviointi ja oikea mitoitus tulevat ennakoimattomiksi, jos asiakas saisi kuuden kuukauden välein vaihtaa palveluntuottajan.

Muut sote-palvelut ja asiakassetelin käyttö

Terveystieteillä on koulutuksensa perusteella myös sairaanhoitajan pätevyys. Perinteisten neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä työterveyshuollon lisäksi terveydenhoitajat työskentelevät avosairaanhoidon vastaanotto toiminnassa, kotisairaanhoidossa ja lukuisissa muissa sairaanhoidollisissa tehtävissä.

Terveystieteiden on heidän erityistä vahvaa osaamistaan.

Lakiesityksen mukaisesti maakunnan olisi tarjottava asiakasseteliä seuraavien palvelujen saamiseksi mm. kotipalvelu, kotihoito, asumispalvelut, sosiaalinen kuntoutus ja kotisairaanhoito tietyin rajauksin. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus kieltäytyä asiakassetelistä, jolloin maakunnan tulee järjestää palvelu muulla tavoin. Tämä johtaa helposti päällekkäisten, turhia kustannuksia aiheuttavien palvelujärjestelmien ylläpitoon. Asiakassetelien tarjoamisen ei tulisi olla velvoittavaa, vaan maakunnan harkinnassa oleva, alueelliset tarpeet huomioiva mahdollisuus. Käytännössä asiakassetelin käyttö esim. kotihoidossa saattaa johtaa siihen, että kotihoidon terveydenhoitaja tekee asiakkaidensa asioissa (hoito- ja palvelusuunnitelmat, lääkehoidon toteutus) yhteistyötä lukuisten eri lääkäreiden kanssa, mikä vie runsaasti enemmän aikaa asiakastyöltä ja hankaloittaa olennaisesti palveluiden käytännön toteutusta.

Vaikutukset väestön terveyteen ja hyvinvointiin

Terveystieteilijöiden pitäisi olla hyvässä, että vaikutusarviointia on tehty väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmista.

Valinnanvapauden lisääntyminen voi lisätä tarjontaa ja nopeuttaa palveluihin pääsyä, ehkäistä ongelmien kasautumista ja pitkittymistä sekä vähentää erityistason palveluiden tarvetta. Vaikutusarvioinnissa todetaan osuvasti, että ”vaikutukset ihmisten hyvinvointikäyttäytymiseen, hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiin ja kansantautien riskitekijöihin riippuvat siitä, missä määrin maakunnat kykenevät ohjaamaan tuottajia toteuttamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää ja velvoittamaan ne yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa”. Suomen erityinen ongelma on suuret ja jatkuvasti kasvavat erot väestöryhmien terveydessä ja hyvinvoinnissa. Terveystieteilijöiden pitäisi olla hyvässä, että ehkäisevät terveyspalvelut kuten terveystarkastukset sekä avosairaanhoidon palvelut ovat keskeisessä roolissa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisessa.

Terveystieteilijöiden pitäisi olla hyvässä, että huolta ennaltaehkäisevien palveluiden resurssoinnista, sillä jo useiden vuosien ajan (myös taloudellisen kasvun vuosina) ennaltaehkäisevää työtä ei ole riittävästi resursoitu eikä sen kansanterveydellistä merkitystä ole ymmärretty. Tälläkin hetkellä THL:n viimeisten selvitysten mukaan terveydenhoitajaresurssit ovat riittävät ainoastaan noin joka toisessa neuvolassa (47 %). (THL – Tutkimuksesta tiiviisti 19/2016)

Henkilöstövaikutukset

Valinnanvapauslakiluonnokseen ei suoranaisesti sisälly henkilöstön asemaan vaikuttavia lakipykälä, mutta koko valinnanvapauden toteuttamisen välilliset henkilöstövaikutukset ovat huomattavia. Lisäksi henkilöstövaikutusten arviointi on sisällöltään suppea ja epämääräinen, eikä siinä riittävällä tasolla ole selvitetty todellisia vaikutuksia henkilöstön asemaan ja palvelussuhteen ehtoihin.

Suomen Terveydenhoitajaliiton näkemyksen mukaan arvioinnissa on kyettävä määrittelemään, miten palvelutuotannon siirtyminen yksityiselle palveluntuottajalle vaikuttaa henkilöstön työehtoihin, työolosuhteisiin, työhyvinvointiin ja pidempiaikaisesti henkilöstön eläkkeisiin. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ovat Suomen työmarkkinoiden naisvaltaisin ala, joten lakiesityksen sukupuolivaikutukset on arvioitava kattavasti. Suoran valinnan palveluiden ja asiakassetelin käytön esitetty toteuttaminen palveluja yksityistämällä johtaa väistämättä henkilökuntavähennyksiin julkisella sektorilla. Koulutetun työvoiman irtisanominen ei ole yhteiskunnan kannalta järkevää. Etenkin ikääntyneiden työntekijöiden mahdollisuudet siirtyä yksityisen palvelukseen ovat huonot tilanteessa, jossa esim. terveydenhoitajia on työmarkkinoilla runsaasti pitkään jatkuneen ylikoulutuksen vuoksi. Lain toimeenpanossa pitäisikin kiinnittää erityistä huomiota tämän ongelman ratkaisemiseen.

Kustannussäästöillä ei myöskään voi perustella esim. kelpoisuusvaatimuksista tinkimistä palvelun laadun ja vaikuttavuuden kustannuksella. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamisella, työhyvinvoinnilla, ammatillisella johtamisella ja yhteistyöllä on olennaisen tärkeä asema asiakkaiden hyvinvoinnin turvaamisessa ja palveluprosessien kehittämisessä. Siksi katsomme, että henkilöstölle on annettava myös aito mahdollisuus vaikuttaa uudistuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Yhdymme myös neuvottelujärjestö JUKO ry:n näkemykseen, jossa edellytetään, että valinnanvapauslain toimeenpanovaiheessa valmistellaan selkeitä palvelussuhteen ehtoihin liittyviä pykäläitä siten, että työntekijät ja viranhaltijat eivät joudu vuosikausia elämään tietämättömyydessä siitä, kuka heidän työnantajansa on, ja miten palvelussuhteen ehdot määräytyvät. Samoin on selkeästi määriteltävä henkilöstön osallistumismahdollisuudet uudistuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Voimaanpanolain liikkeenluovutusta koskevat siirtymäsäännökset tulee päivittää vastaamaan valinnanvapauslain mukaisia siirtymäaikoja aina vuoteen 2024 asti.

Valinnanvapauslain perusteella maakuntiin ja maakuntakonsernin yhteisöihin siirtyvän henkilöstön osalta lisäeläketurvasta on vastattava erikseen säädettävän lainsäädännön mukaan.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.